

ساده

۱- نقس دستوری کلمه ی (سر) در مصرع از آن پس نهاد از بر خاک سر ، چیست؟

پاسخ: سر مفعول است.

۲- در جدول زیر، عناصر داستان «هوشیاری» نوشته شده است. در این جدول، چند اشتباه وجود دارد؟

شخصیت ها	زمان	مکان	نتیجه
شاه _ باز _ رکاب دار _ کنیز	گذشته	جنگل	سرسبزنباید زود قضاوت کرد.

«کنیز» جزء شخصیت های داستان هوشیاری نیست و مکان داستان، دشت و صحرا و در دامنه ی کوه است.

۳- الف، در بیت «با اینکه سخن به لطف آب است کم گفتن هرسخن، صواب است» هم قافیه و ردیف را بنویسید.

پاسخ: کلمات آب و صواب هم قافیه هستند. است در هر دو مصرع تکرار شده و ردیف است.

ب، بیت «لاف از سخن چو دُر توان زد» را کامل کنید.

پاسخ: لاف از سخن چو دُر توان زد آن خشت بود که پر توان زد

ج، در بیت «کم گوی و گزیده گوی، چون دُر تا ز اندک تو، جهان شود پر» یک کلمه ی سه هجایی و سه کلمه ی دوهجایی را بنویسید.

پاسخ: کلمه ی سه هجایی: گزیده کلمه ی دو هجایی: اندک و جهان و شود دو هجایی هستند.

د، منظور بیت «کم گوی و گزیده گوی، چون دُر تا ز اندک تو، جهان شود پر» چیست؟

پاسخ: در سخن گفتن زیاده روی نکن و کم حرف بزن و حرف خوب و درست بزن تا همان حرف کم تو در همه جای دنیا پخش شود.

۴- الف، کلمه ای را بنویسید و در دو جمله به کار ببرید که معنی متفاوت داشته باشد.

پاسخ: شیر، شیر: من شیر را خوردم. شیر: شیر حیوان است و در جنگل زندگی می کند.

ب، با «قطره قطره» یک ضرب المثل بنویسید و مفهوم و منظور این ضرب المثل را بیان کنید.

پاسخ: قطره قطره جمع گردد وانگهی دریا شود. منظور: دریا به آن عظمت از قطرات کوچک تشکیل شده و هر چه که کم کم جمع گردد زیاد می شود مثل پول.

ج) با استفاده از حروف ربط «که، به، در، را، و» متن زیر را کامل نمایید.

«در زمان قدیم، پادشاهی بود به شکار گردش علاقه داشت پیوسته قصد شکار، اسب می تاخت.»

پاسخ: در زمان قدیم، پادشاهی بود که به شکار و گردش علاقه داشت و پیوسته به قصد شکار، اسب می تاخت.

د) باد به گرد او نمی رسید کنایه از است.

پاسخ: باد به گرد او نمی رسید کنایه از سرعت خیلی زیاد است.

۵- الف) معنی کلمات (آزرده، باز، مالامال، فرود می آورد، مرکب، کمند) را بنویسید.

آزرده: ناراحت باز: نام پرنده ای شکاری مالامال: لبریز

فرود می آورد: پایین می آورد مرکب: آنچه بر آن سوار می شوند کمند: ریسمان

ب) عبارت (تو بالای کوه برو و از منبع این آب، جام را پر کن و فرود آر.) چه نوع جمله ای است؟ «تو» چه نوع کلمه ای است؟

پاسخ: جمله امری است و تو ضمیر دوم شخص مفرد

ج) درس هوشیاری نوشته ی کیست؟

پاسخ: واعظ کاشفی

د) در زبان فارسی به هر بخش از کلمات چه گفته می شود؟ یک مثال بزنید.

پاسخ: پ در زبان فارسی به هر بخش از کلمات هجا گفته می شود. مثل: مخلوط ۲ هجا است.

(هر مثال صحیح دیگر قابل قبول است.)

۶- درستی یا نادرستی عبارت های زیر را مشخص کنید.

الف) انوار سهیلی اثر واعظ کاشفی است. صحیح (x) غلط ()

ب) بیت «آب ارچه همه زلال خیزد / از خوردن پر، ملال خیز» ردیف ندارد. صحیح () غلط (x)

ج) براساس داستان «هوشیاری» باز می خواست شاه را از مرگ نجات دهد. صحیح (x) غلط ()

د) در مصراع «تا ز اندک تو جهان شود پر» «تو» نهاد است. صحیح () غلط (x)

۷- اصلی ترین پیام درس «هوشیاری» کدام است؟

پاسخ: اصلی ترین پیام درس «هوشیاری»، «زود قضاوت نکردن و عجله نکردن در انجام کارهاست.»

دشوار

۸- نهاد، گزاره جمله های زیر را مشخص کنید.

- در نزدیکی شهر هد هدی بسیار باهوش و زیرک بود.

- پروانه روی گل نشست.

- به کتابخانه رفتیم.

پاسخ:

- نهاد: هدهد. گزاره: در نزدیکی شهر و بسیار باهوش و زیرک بود.

- نهاد: پروانه. گزاره: روی گل نشست.

- نهاد: محدوف. گزاره: به کتابخانه رفتیم.

۹- اجزای جمله زیر را (نهاد، مفعول، متمم، فعل) مشخص کنید و بنویسید هر عبارت چند جمله دارد.

- کتاب ها دوستان ما هستند.

- من گفتم با تو می آیم.

پاسخ:

- یک جمله. نهاد: کتاب ها فعل: هستند.

- دو جمله. نهاد: من. متمم: تو. فعل: گفتم، می آیم.

۱۰- جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

الف) با اینکه سخن به لطف آب است / کم گفتن هر سخن ، صواب است.

ب) آب ارچه همه زال خیزد / از خوردن پر، ملال خیزد.

ج) کم گوی و گزیده گوی، چون در / تا ز اندک تو، جهان شود پر

د) لاف از سخن چو در توان زد / آن خشت بود که پر توان زد

۱۱- معنی واژه های زیر را بنویسید.

کمند: طناب، بند، ریسمان رکاب دار: پیاده ای که همراه سوار راه می رود ملال: بیزاری، غم، اندوه

خرمن: محصول درو شده و روی هم ریخته که هنوز نکوبیده و کاه آن را جدا نکرده اند.

لاف زدن: گفتار بیهوده گفتن، گزافه گویی صواب: درست، شایسته

۱۲- در متن زیر چند اشتباه وجود دارد؟

«حسین بن علی بیهقی سبزواری ملقب به کمال الدین، نویسنده ی معروف قرن هفتم در سبزواری بود. وی در علوم دینی، ریاضیات و نجوم مهارت داشت. کتاب های «انوار سهیلی»، «تاریخ بیهقی» و «فتوت نامه ی سلطانی» از آثار اوست.»

پاسخ: صورت صحیح موارد نادرست:

۱- بیهقی در قرن نهم می زیسته است.

۲- کتاب «تاریخ بیهقی» اثر ابوالفضل بیهقی است. نام کتاب دیگر واعظ کاشفی، «روضه الشهداء» است.

ساده

۱۳- کدام بیت نادرست است؟

۱) یک دسته گل دماغ پرور / از خرمن صد گیاه، بهتر

۲) خشنودی تو مایه ی خشنودی من است / زیرا بود رضای خدا در رضای تو

۳) گر بود اختیار جهانی به دست من / می ریختم تمام جهان را به پای تو

۴) لاف از صحبت چو در توان زد / آن خشت بود که پر توان زد

پاسخ: گزینه ی «۴» «لاف از سخن چو در توان زد / آن خشت بود که پر توان زد»

۱۴- در کدام بیت، هم خانواده ی واژه ی «علم» دیده نمی شود؟

۱) هفتاد و دو سال فکر کردم شب و روز / معلوم شد که هیچ معلوم نشد

۲) بکن معامله ای، وین دل شکسته بخر / که با شکستگی ارزد به صد هزار درست

۳) همه ی قبیله ی من عالمان دین بودند / مرا معلم عشق تو شاعری آموخت

۴) مرا تا عشق تعلیم سخن کرد / حدیثم نکته ی هر محفلی بود

پاسخ: گزینه ی «۲» کلمات هم خانواده ی «علم» عبارت اند از:

گزینه ی «۱»: معلوم گزینه ی «۳»: عالم- معلم گزینه ی «۴»: تعلیم

توجه کنید که واژه ی «معامله» هم خانواده ی «علم» نیست، زیرا حروف اصلی «ع م ل» اما حروف اصلی «علم»، «ع ل م» است.

۱۵- کدام بیت با ضرب المثل «یک ده آباد، بهتر از صد شهر خراب»، ارتباط معنایی بیش تری دارد؟

۱) آب ار چه همه زلال خیزد / از خوردن پر، ملال خیزد

۲) لاف از سخن چو در توان زد / آن خشت بود که پر توان زد

۳) کم گوی و گزیده گوی، چون در / تا ز اندک تو، جهان شود پر

۴) یک دسته گل دماغ پرور / از خرمن صد گیاه، بهتر

پاسخ: گزینه ی «۴» ضرب المثل صورت سؤال و بیت گزینه ی «۴» به این مفهوم اشاره دارند که هر چیز درست و سالم حتی به مقدار کم، بهتر از مقدار زیادی چیز نادرست و خراب است.

۱۶- در کدام گزینه، کلمه ای وجود دارد که ساختار آن با سایر کلمات متفاوت است؟

۱) دادگر- کارگر ۲) آرایشگر- سفالگر ۳) جادوگر- آهنگر ۴) مگر- ویرانگر

پاسخ: کلمه ی «مگر» یک کلمه ی ساده است، اما سایر کلمات غیر ساده هستند که از ترکیب با «گر» ساخته شده اند.

۱۷- در تمامی کلمات از نظر املایی صحیح هستند؟

۱) خریزه- قنچه- حلقه ۲) سپاس گذار- غفلت- معجزه آسا

۳) حشره- حسرت- زکریای راضی ۴) جالیز- هوس کردن- استخوان

پاسخ: گزینه ی «۴» صورت صحیح کلمات نادرست:

گزینه ی «۱»: غنچه گزینه ی «۲»: سپاس گزار- معجزه آسا گزینه ی «۳»: زکریای رازی

۱۸- در کدام گزینه، واژه ی «هم»، دو جمله را به هم ربط می دهد؟

۱) یک روز هنگام غروب خورشید، پروانه ها دور هم جمع شدند.

۲) اگر بتوان قلم را به قدرت رساند، شمشیر و دینار را هم می توان از دشمن گرفت.

۳) بزرگان شهر با تعجب به هم نگاه کردند.

۴) روزها پشت سر هم آمدند و رفتند تا این که بهار از راه رسید.

پاسخ: گزینه ی «۲» گزینه های «۱» و «۳» یک جمله دارند؛ بنابراین اصلاً دو جمله وجود ندارد که واژه ی «هم» بین

آن ها ارتباط برقرار کند و درگزینه ی «۴» نیز، «هم» حرف ربط نمی باشد. اما گزینه ی «۲»:

اگر بتوان قلم را به قدرت رساند، شمشیر و دینار را هم می توان از دشمن گرفت.

جمله ی اول حرف ربط جمله ی دوم

۱۹- در کدام گزینه، واژه ی «باز» در معنای متفاوتی به کار رفته است؟

۱) ای به خلق از جهانیان ممتاز / چشم خلقی به روی خوب تو باز

۲) نبود از ندیمان (همراهان)، گردن فراز / به جز نرگس آن جا کسی دیده (چشم)، باز

۳) از آن به داستانی زد، فلک ناز / که ما را بود یک چشم از جهان باز

۴) ز مرغان همان آن که بُد نیک ساز / چو باز و چو شاهین گردن فراز

پاسخ: گزینه ی «۴» در ابیات گزینه های «۱»، «۲» و «۳» «باز» به معنی «باز شدن» (مخالف بستن) است، اما در

بیت گزینه ی «۴»، «باز» به معنی «پرنده ی شکاری» است.

۲۰- پیام کدام یک از بیت های زیر درست نیست؟

۱) یک دسته گل دماغ پرور / از خرمن صد گیاه، بهتر (کم گویی)

۲) برگ درختان سبز در نظر هوشیار / هر ورقش دفتری ست، معرفت کردگار (با دیدن پدیده های طبیعت، به

شناخت خدا می رسیم).

۳) باد بهاری وزید از طرف مرغزار / باز به گردون رسید، ناله ی هر مرغ زار (آمدن بهار)

۴) همه با هم برادر وطنیم / مهربان، همچو جسم با جانیم (راس تگویی)

پاسخ: گزینه ی «۴» پیام بیت گزینه ی «۴»، اتحاد و همدلی با هم وطنان و مهربان بودن با یکدیگر است.

برای پیدا کردن مفهوم ابیات، ابتدا باید معنی آن ها را بلد باشیم و معنی لغاتش را بدانیم. سپس تلاش کنیم تا دریابیم که منظور شاعر از این بیت چیست.

۲۱- در کدام گزینه، معنی دو کلمه ی مشخص شده یکسان است؟

۱) بر دوخته ام دیده چو باز از همه عالم / تا دیده ی من بر رخ زیبای تو باز است

۲) سخن را سر است ای خردمند و بن / میاور سخن در میان سخن

۳) بهرام که گور می گرفتی همه عمر / دیدی که چگونه گور بهرام گرفت

۴) گلاب است گویی به جویش روان / همی شاد گردد ز بویش روان

پاسخ: گزینه ی «۲» تشریح گزینه ها:

گزینه ی «۱»: باز اول (پرنده ی شکاری) / باز دوم (گشوده)

گزینه ی «۲»: هر دو «سخن» به معنی حرف و کلام است.

گزینه ی «۳»: گور اول (گورخر) / گور دوم (قبر)

گزینه ی «۴»: روان اول (جاری) / روان دوم (روح)

۲۲- در کدام گزینه، نام یکی از آثار نظامی گنجه ای نیامده است؟

۱) مرا چون مخزن الاسرار گنجی / چه باید در هوس پیمود رنجی

۲) غنچه ای از گلبن ناز آمده / یا گلی از گلشن راز آمده؟

۳) شکرریزان همی کرد از عنایت / حدیث خسرو و شیرین حکایت

۴) هزار لیلی و مجنون ز بهر ما بر ساخت / چه صورت است که بهر خدا خدا سازد

پاسخ: گزینه ی «۲» در گزینه ی «۱»، «مخزن الاسرار»، در گزینه ی «۳» «خسرو و شیرین» و در گزینه ی «۴»

«لیلی و مجنون» نام آثار نظامی گنجه ای هستند.

۲۳- در کدام گزینه، نحوه ی خواندن واژه ی «شادی» با بقیه ی گزینه ها تفاوت دارد؟

۱) همه ی مردم می دانستند که او انسان شادی بود.

۲) در روز اول سال نو، همه ی مردم به شادی می پردازند.

۳) بهتر است روز خود را با شادی آغاز کنیم.

۴) بزرگ ترین شادی، نشان دادن لبخند بر لب های پدر و مادر است.

پاسخ: گزینه ی «۱» در گزینه ی «۱»، واژه ی «شادی» یعنی «یک انسان شاد»، اما در سایر گزینه ها «شادی» به معنای «خوش حال بودن» است.

۲۴- در جدول زیر، عناصر داستان «هوشیاری» نوشته شده است. در این جدول، چند اشتباه وجود دارد؟

شخصیت ها	زمان	مکان	نتیجه
شاه _ باز _ رکاب دار _ کنیز	گذشته	جنگل	سرسبز نباید زود قضاوت کرد.

۱) چهار

۲) سه

۳) یک

۴) دو

پاسخ: گزینه ی «۴» «کنیز» جزء شخصیت های داستان هوشیاری نیست و مکان داستان، دشت و صحرا و در دامنه ی کوه است.

۲۵- در شیوه ی خوانش کلمه ی «کاری» با بقیه ی گزینه ها تفاوت دارد؟

۱) مردی از خویش برون آید و کاری بکند.

۲) کاری بکرد همّت پاکان روزه دار.

۳) مرهم نهاد نام تو بر زخم کاری ام.

۴) چو تیره رای شوی کی گشایدت کاری؟

پاسخ: گزینه ی «۳» در همه ی گزینه ها کلمه ی «کاری» به معنای «یک کار» آمده است، اما در گزینه ی «۳» به معنای «عمیق و مؤثر» است.

۲۶- در کدام گزینه، دو واژه ی «بازی» از نظر معنایی و خوانش متفاوت هستند؟

۱) بازی خود دیدی ای شطرنج باز / بازی خصمت (دشمنت) ببین پهن و دراز

۲) کودکی در بیشه ای بازی بدید / بهر بازی بال و پرش را بچید

۳) مکن بازی شها (ای شاه) با دین تازی (دین اسلام) / که دین حق است و با حق نیست بازی

۴) این دم از عالم عشق است به بازی مشمر / گر به بازی شمری قیمت خود می شکنی

پاسخ: گزینه ی «۲» در گزینه ی «۲» «بازی» اول به معنی «پرنده ای شکاری» و «بازی» دوم به معنی «بازی و مسابقه» است. در سایر گزینه ها «بازی» به معنی «مسابقه» است.

۲۷- در کدام گزینه، تعداد کلمات نادرست از نظر املائی بیش تر است؟

۱) سراسیمه - هلاک - قسد ۲) لغزید - هواس - احوال پرسی

۳) طمع - آداب نیک - سخره ۴) صحرا - مخلوط - فیظ

پاسخ: گزینه ی «۲» صورت صحیح کلمات نادرست:

گزینه ی «۱»: قصد گزینه ی «۲»: حواس - احوال پرسی

گزینه ی «۳»: صخره گزینه ی «۴»: فیض

۲۸- مفهوم بیت زیر با کدام عبارت هماهنگ نیست؟

«دشمن دانا بلندت می کند / بر زمینت می زند نادانِ دوست»

۱) دشمن و رقیب دانا در زندگی هر شخص فرصتی برای پیشرفت ایجاد می کند.

۲) دوست نادان می تواند با راهنمایی های غلط خود، به انسان ضرر بزند.

۳) برای این که از نظر عقلی در جایگاه بهتری قرار بگیریم، باید افراد دانا را دشمن خود بدانیم.

۴) دوستی با افراد نادان باعث توسعه ی نادانی در وجود انسان می شود.

پاسخ: گزینه ی «۳» مفهوم بیت صورت سؤال این است که دشمن دانا حتی از دوست نادان هم بهتر است و در این بیت بیان نشده که باید افراد دانا را دشمن خود بدانیم.

۲۹- کدام بیت با مصراع زیر ارتباط مفهومی دارد؟

«کم گفتن هر سخن، صواب است»

۱) اگر چه پیش خردمند، خامشی ادب است / به وقت مصلحت آن به که در سخن کوشی (به: بهتر است)

۲) وقت سخن مترس و بگو آن چه گفتنی است / شمشیر روز معرکه، زشت است در نیام (نیام: غلاف شمشیر)

۳) تا مرد سخن نگفته باشد / عیب و هنرش نهفته باشد

۴) همه وقت کم گفتن از روی کار / گزیده ست خاصه در این روزگار

پاسخ: گزینه ی «۴» مصراع صورت سؤال به «کم سخن گفتن» اشاره دارد که این مفهوم با بیت گزینه ی «۴» ارتباط معنایی دارد.

۳۰- در بین واژه های زیر، به ترتیب چند کلمه با پسوند «گر» و چند کلمه با پسوند «گار» ترکیب معناداری را می سازند؟

«روز - حيله - زر - یاد - آموز - ستایش - داد - آفرید - کار - اشغال»

۱) چهار - شش ۲) شش - چهار ۳) هفت - سه ۴) سه - هفت

پاسخ: گزینه ی «۲»

- حيله گر - زر گر - ستایشگر - دادگر - کارگر - اشغالگر (۶ کلمه)

- روزگار - یادگار - آموزگار - آفریدگار (۴ کلمه)

۳۱- «خالی» در کدام بیت متفاوت است و نوع خواندن آن هم با دیگر گزینه ها تفاوت دارد؟

۱) گر ز آب لطف تو نم یافتی گلزارها / کس ندیدی خالی از گل سال ها گلزار را

۲) هر دل که ز عشق توسست خالی / از حلقه وصل تو برون باد

۳) عالم از ناله عشاق مبدا خالی / که خوش آهنگ و فرح بخش هوایی دارد

۴) هر شاخ بنفشه کز زمین می روید / خالی است که بر رخ نگاری بوده است

پاسخ: گزینه ی «۴» عبارت «خالی» در گزینه «۴» یعنی «یک خال» در سایر گزینه ها «خالی» در برابر «پر» آمده است.

۳۲- کدام بیت با بیت «یک دسته گل دماغ پرور / از خرمن صد گیاه بهتر» ارتباط معنایی بیشتری دارد؟

۱) کم آواز هرگز نبینی خجل / جوی مشک بهتر که یک توده گل

۲) اگر راستی تان بود گفت وگوی / به نزدیک من تان بود آبروی

۳) گر از داستان یک سخن کم بدی / روان مرا جای ماتم بدی

۴) مرا گفتن و کار بر دست اوست / سخن گفتن نیک هر جا نکوست

پاسخ: گزینه ی «۱» ترجیح سخن کم و ارزشمند به سخن فراوان و بی ارزش، مفهوم مشترک ابیات صورت سؤال و گزینه «۱» است.

۳۳- متن زیر در مورد نظامی گنجوی است. جای خالی آن با کدام گزینه کامل می شود؟

«نظامی بزرگ ترین داستان سرای ایران است. آثار او شامل ۵ کتاب مشهور است که به خمسه (پنجگانه) معروف است. خمسه ی نظامی عبارت است از: لیلی و مجنون، خسرو و شیرین،، اسکندرنامه و هفت پیکر.»

۱) مخزن الاسرار ۲) گلستان ۳) شاهنامه ۴) بوستان

پاسخ: گزینه ی «۱» «مخزن الاسرار» از آثار نظامی است و جزء خمسه ی او محسوب می شود.

۳۴- در کلمه ی «آبی» از نظر معنی متفاوت به کار رفته است؟

۱) سکندر را نم یبخشند آبی / به زور و زر میسر نیست این کار

۲) آن جا که او نباشد این جان و این بدن / از همدگر رمیده چو آبی و روغنی است

۳) چه شعبده است که در چشمان آبی تو / نهفته اند شب ماهتاب دریا را

۴) کاین چرخ ستیزه روی ناگه روزی / چندان ندهد زمان که آبی بخوریم (چرخ ستیز هروی: دنیا)

پاسخ: گزینه ی «۳» کلمه ی «آبی» در گزینه های «۱»، «۲» و «۴» به معنی «یک آب» به کار رفته است، اما در گزینه ی «۳»، «آبی» به معنی «رنگ آبی» است.

۳۵- در کدام گزینه، نام اثری از «واعظ کاشفی» نیامده است؟

۱) انوار سهیلی ۲) روضه الشهداء ۳) فتوت نامه ی سلطانی ۴) نصیحه الملوک

پاسخ: گزینه ی «۴» کتاب های «انوار سهیلی»، «روضه الشهداء» و «فتوت نامه ی سلطانی» از آثار واعظ کاشفی است.

۳۶- کدام بیت مفهوم مشابهی با بیت زیر دارد؟

«یک دسته گل دماغ پرور / از خرمن صد گیاه، بهتر»

۱) صد انداختی تیر و هر صد خطاست / اگر هوشمندی، یک انداز و راست

۲) چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست / سخن شناس نه ای جان من، خطای نجاست

۳) چو خواهی که گویی نفس بر نفس / نخواهی شنیدن مگر گفت کس

۴) در وصف تو هر کس به تصور سخنی گفت / اوصاف کمال تو نگفتند که ماهی

پاسخ: گزینه ی «۱» هر دو بیت صورت سؤال و گزینه ی «۱» به این مفهوم اشاره دارند که هر چیز ارزشمند، حتی به مقدار کم، بهتر از مقدار زیاد چیز بی ارزش است.

۳۷- با توجه به داستان «هوشیاری»، در کدام گزینه، عبارت ذکر شده با صفت بیان شده در مورد پادشاه هماهنگ نیست؟

۱) آهویی از پیش او گذشت و ملک از شدت خوشحالی به دنبال او تاخت. (حمایت از حیوانات)

۲) ملک چنان تند می راند که باد به گرد او نمی رسید. (مهارت در سوارکاری)

۳) شاه از شدت تشنگی خشمگین شد، باز را بر زمین کوبید و هلاک کرد. (تصمیم گیری سریع و بدون فکر)

۴) شاه جام آب را بر لب نهاد و اشک از چشم بارید. (پشیمانی به خاطر حرکت نامناسب)

پاسخ: گزینه ی «۱» شاه به شکار علاقه داشت و این که به دنبال آهو تاخت، می خواست او را شکار کند، نه این که از آن حمایت کند.

۳۸- کدام بیت با بیت «کم گوی و گزیده گوی چون در / تا ز اندک تو جهان شود پر» قرابت معنایی بارزتری دارد؟

۱) چو خواهی که گویی نفس بر نفس / نخواهی شنیدن مگر گفت کس

۲) کمال است در نفس انسان سخن / تو خود را به گفتار ناقص مکن

۳) چرا گوید آن چیز در خفیه مرد / که گر فاش گردد شود روی زرد؟

۴) حذر کن ز نادان ده مرده گوی / چو دانا یکی گوی و پرورده گوی

پاسخ: گزینه ی «۴» بیت گزینه «۴» نیز مثل بیت صورت سؤال می گوید یک سخن درست گفتن، بهتر از صدها سخن نادرست است که ممکن است انسان بگوید.

۳۹- «کتابی» در کدام عبارت تنها یک کلمه است و نوع خواندندش با دیگر عبارات تفاوت دارد؟

۱) باید بتوانی در موقعیت های متفاوت، نوع کلام خود را عوض کنی. بعضی زمان ها گفتاری و بعضی زمان ها کتابی سخن بگو.

۲) آخرین کتابی که این نویسنده بزرگ نوشت، خلاصه زندگی خود او بود که مدّتها انتظار مرگ را می کشید.

۳) اگر می خواهی فروشنده موفق باشی، فقط به قیمت و شمارگان نگاه نکن. کتابی را در ویتترین بگذار که خودت دوست داری.

۴) به شکلی اتفاقی، کتابی را دو بار خریدم. یک بار چاپ پنجم آن را نو خریدم و یک بار چاپ سوم آن را از دست فروش ها.

پاسخ: گزینه ی «۱» در عبارت گزینه «۱»، واژه «کتابی» به معنای «به روش کتاب» آمده است. در دیگر گزینه ها «کتابی» یعنی «یک کتاب».

۴۰- در کدام بیت، معنی واژه ی «آهنگ» با سایر گزینه ها متفاوت است؟

۱) عاشقی گفت چه می خواهی از آن بیچاره / او خود آهنگ سفر کرده بود اکنون را

۲) مکن پیش دستی تو در جنگ ما / کنند این دلیران خود آهنگ ما

۳) تا حلقه ی مطربان (نوازندگان)، گردون / مستانه برآورند آهنگ

۴) وقتی که اسکندر آهنگ ایران کرد / هر جا که شهری دید با خاک یکسان کرد

پاسخ: گزینه ی «۳» در بیت گزینه ی «۳»، واژه ی «آهنگ» به معنای «موسیقی و آوا» است، ولی در سایر ابیات به معنای «قصد» می باشد.

۴۱- کدام گزینه با مفهوم بیت زیر هماهنگی بیش تری دارد؟

«کم گوی و گزیده گوی چون دُر / تا ز اندک تو جهان شود پر»

۱) خوب گوش دادن یک مهارت است و به تمرین زیادی نیاز دارد.

۲) ما بخشی از سواد و دانش خود را از راه «خوب گوش دادن» به دست می آوریم.

۳) بیش تر از آن چه حرف می زنیم، باید گوش بدهیم؛ زیرا یک زبان داریم و دو گوش.

۴) وقتی به صدایی گوش می دهیم، یعنی با آگاهی و خواست خود به آن دقت می کنیم و آن را از میان دیگر صداها انتخاب می کنیم.

پاسخ: گزینه ی «۳» بیت صورت سؤال به این موضوع اشاره دارد که کم سخن گفتن پسندیده است و این مفهوم در جمله ی بیان شده در گزینه ی «۳» نیز، آمده است.

۴۲- بیت قبل از بیت «لاف از سخن چو در توان زد/ آن خشت بود که پر توان زد» در کدام گزینه آمده است؟

۱) یک دسته گل دماغ پرور/ از خرمن صد گیاه، بهتر

۲) کم گوی و گزیده گوی، چون در/ تا ز اندک تو، جهان شود پر

۳) آب ارچه همه زلال خیزد/ از خوردن پر، ملال خیزد

۴) با این که سخن به لطف آب است/ کم گفتن هر سخن، صواب است

پاسخ: گزینه ی «۲» «کم گوی و گزیده گوی، چون در / تا ز اندک تو، جهان شود پر

لاف از سخن چو در توان زد / آن خشت بود که پر توان زد»

۴۳- در هر دو کلمه ی ذکر شده، «کاری» دارای تلفظ و معنای یکسان است؟

۱) فصل گل کاری- مزرعه ی چای کاری

۲) ادویه ی کاری- زمان بیکاری

۳) نیکوکاری- زخم کاری

۴) گروه خلافتکاری- تیر کاری

پاسخ: گزینه ی «۱» «کاری» دارای چهار معنا است:

۱) شغلی، فعالیت (مانند: بیکاری- نیکوکاری- خلاف کاری)

۲) کاشتن (مانند گل کاری- چای کاری)

۳) نوعی ادویه ی هندی (ادویه ی کاری)

۴) مؤثر (مانند: زخم کاری- تیر کاری)

۴۴- کدام بیت با سایر ابیات ارتباط ندارد؟

۱) دشمن دانا بلندت می کند/ بر زمینت می زند نادان دوست

۲) دشمن دانا که غم جان بود/ بهتر از آن دوست که نادان بود

۳) دشمن دانا شدی از فضل او/ فضل طلب کن چه کنی دشمنی

۴) دوستی با مردم دانا نکوست/ دشمن دانا به از نادان دوست

پاسخ: گزینه ی «۳» ابیات گزینه های «۱»، «۲» و «۴» به این مسئله اشاره دارند که دشمن دانا از دوست نادان بهتر است، اما در گزینه ی «۳»، شاعر، خواننده را به دشمنی و کینه نداشتن تشویق کرده است.

۴۵- تعداد هجاها (بخش ها) در کدام کلمه بیش تر است؟

- ۱) آبادی ۲) سبکساری ۳) باران زا ۴) شهریور

پاسخ: گزینه ی «۲» تعداد هجاها در کلمات گزینه ها:

آبادی: آ + با + دی / سبکساری: س + بُک + سا + ری / باران زا: با + ران + زا / شهریور: شَه + ری + ور

۴۶- با توجه به دو بیت زیر، کدام گزینه نادرست است؟

«آب ارچه همه زلال خیزد / از خوردن پر، ملال خیزد / لاف از سخن چو دُر توان زد / آن خشت بود که پر توان زد»

۱) «ارچه» در مصراع اول مخفّف واژه ی «اگرچه» است.

۲) «لاف زدن» کنایه از ادّعی دروغین نمودن است.

۳) «پر» در بیت اول و دوم به معنای مملو و متضاد واژه ی «خالی» است

۴) «خشت زدن» کنایه از کار بی فایده و بی حاصل کردن است.

پاسخ: گزینه ی «۳» واژه ی «پُر» در هر دو بیت به معنای «زیاد» است. در بیت اول بیان شده که از خوردن زیاد

آب، ملال و بیماری حاصل می شود و در بیت دوم بیان شده که کار بی فایده و بی حاصل را زیاد می توان انجام داد.

۴۷- در کدام گزینه تعداد هجاهای سه کلمه، با هم یکسان نیست؟

- ۱) شب نشین، پس انداز، گیرودار ۲) خنده، بارانی، پرواز
۳) زرشک، مهوش، چیره ۴) خرچنگ، قربان، سرباز

پاسخ: گزینه ی «۲»

واژه های گزینه ی «۱» هر سه سه هجایی هستند: شبِ نِ شین / پِ سَن داز / گی رُ دار

واژه های گزینه ی «۳» هر سه دو هجایی هستند: زِ رشک / مَه وش / چی ره

واژه های گزینه ی «۴» هر سه دو هجایی هستند: خر چنگ / قُر بان / سر باز

اما در گزینه ی «۲» واژه های «خنده» و «پرواز» دوهجایی است: خن ده / پر وازدرحالی که «بارانی»

در گزینه ی «۲» سه هجا دارد: با را نی

۴۸- عبارت «باد به گرد او نمی رسد» چه مفهومی دارد و پیام کلی درس «هوشیاری» کدام است؟

۱) قدرت و توانایی - کنترل خشم و زود قضاوت نکردن

۲) سرعت و تندی زیاد - احتیاط و فراگیری دانش

۳) قدرت و توانایی - احتیاط و فراگیری دانش

۴) تندی و سرعت زیاد - کنترل خشم و زود قضاوت نکردن

پاسخ: گزینه ی «۴» مفهوم «باد به گرد او نمی رسد» تندی و سرعت زیاد است و پیام درس «هوشیاری»، کنترل خشم و زود قضاوت نکردن است.

۴۹- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات هماهنگ نیست؟

۱) چو دانا تو را دشمن جان بود / به از دوست مردی که نادان بود

۲) درخت دوستی بنشان که کام دل به بار آرد / نهال دشمنی برکن که رنج بی شمار آرد

۳) دشمن دانا بلندت می کند / بر زمینت می زند نادان دوست

۴) که دشمن که دانا بود به ز دوست / ابا دشمن و دوست، دانش نکوست (ابا: با)

پاسخ: گزینه ی «۲»

مفهوم ابیات گزینه های «۱، ۳ و ۴»، بیان «اهمیت انتخاب دوست دانا» است، اما مفهوم بیت گزینه ی «۲»، بیان «اهمیت دوستی و صلح با مردم و پرهیز از دشمنی کردن» است.

۵۰- در کدام گزینه، غلط املایی وجود دارد؟

۲) محکم - طمع - منبع - دشت و سحرا

۱) احوالپرسی - تله - زحمت - قطره

۴) به عرض رساند - مخلوط - گزیده - خطاکار

۳) قصد - آزرده خاطر - زلال - هلاک

پاسخ: گزینه ی «۲» واژه ی «دشت و سحرا» در گزینه ی «۲» نادرست نوشته شده که صورت صحیح آن، «دشت و صحرا» است.

۵۱- مفهوم کدام گزینه با سایر گزینه ها متفاوت است؟

۱) سخن بسیار داری اندکی کن / یکی را صد مکن صد را یکی کن

۲) سخن کم گوی تا بر کار گیرند / که در بسیار بد بسیار گیرند

۳) کم گوی و گزیده گوی چون دُر / تا ز اندک تو جهان شود پر

۴) کنونت که امکان گفتار هست / بگو ای برادر به لطف و خوشی

پاسخ: گزینه ی «۴» به جز بیت گزینه ی «۴»، همه ی ابیات در بیان ترجیح سخن کم و با ارزش به سخن بسیار و بی ارزش است. بیت گزینه ی «۴» می گوید: «زمانی که امکان سخن گفتن هست، باید صحبت کرد.»

۵۲- بیت کدام گزینه با ضرب المثل «کم گوی و گزیده گوی چون دُر» ارتباط معنایی دارد؟

۱) سخن من نه بیش گوی و نه کم / آن چه من گویمت، بگو، برسان

۲) ناصحم قول من نکو بشنو / ورنه کم کن سخن به دوزخ رو

۳) با این که سخن به لطف آب است / کم گفتن هر سخن صواب (درست) است

۴) سخن سرکشی سرو سهی بیش مگوی / قد یارم نگر و سرو خرامان کم گیر

پاسخ: گزینه ی «۳» بیت گزینه ی «۳» و ضرب المثل صورت سؤال، هر دو مخاطب را به کم سخن گفتن توصیه می کند.

۵۳- از بین کلمات زیر، چند واژه به درستی معنا نشده است؟

«بی درنگ: فوری / ملال: بیزاری / صواب: کار نیک / چیره: پیروز / کمند: پارچه / لاف زدن: گزافه گویی»

۱) صفر ۲) یک ۳) دو ۴) سه

پاسخ: گزینه ی «۳» معنای صحیح کلماتی که نادرست معنا شده اند:

صواب: درست، شایسته / کمند: طناب، ریسمان، بند

۵۴- کدام گزینه، جزو آثار نویسندۀ کتاب «روضه الشُّهدا» است؟

۱) انوار سهیلی ۲) کلیله و دمنه ۳) سند بادنامه ۴) مخز نالأسرار

پاسخ: گزینه ی «۱» آثار واعظ کاشفی عبارت است از: روضه الشُّهدا، انوار سهیلی و فتوٰت نامه ی سلطانی

۵۵- «ردیف» در بیت زیر کدام است؟

«با این که سخن به لطف آب است / کم گفتن هر سخن، صواب است»

(۱) آب- صواب (۲) است- است (۳) آب است- صواب است (۴) سخن- سخن

پاسخ: گزینه ی «۲» قافیه ی بیت: «آب و صواب» / ردیف: «است- است»، می باشد.

۵۶- کدام بیت با مصراع زیر ارتباط مفهومی دارد؟

«کم گفتن هر سخن، صواب است»

(۱) اگر چه پیش خردمند، خامشی ادب است / به وقت مصلحت آن به که در سخن کوشی (به: بهتر است)

(۲) وقت سخن مترس و بگو آن چه گفتنی است / شمشیر روز معرکه، زشت است در نیام (نیام: غلاف شمشیر)

(۳) تا مرد سخن نگفته باشد / عیب و هنرش نهفته باشد

(۴) همه وقت کم گفتن از روی کار / گزیده ست خاصه در این روزگار

پاسخ: گزینه ی «۴» مصراع صورت سؤال به «کم سخن گفتن» اشاره دارد که این مفهوم با بیت گزینه ی «۴» ارتباط معنایی دارد.

۵۷- کدام دسته از کلمات زیر، سه بخشی هستند؟

(۱) د لدار، کتاب خانه (۲) باغبانی، بندبازی (۳) گلخانه ای، خندیدن (۴) برق، رفتن

پاسخ: گزینه ی «۲» کلمه های «باغبانی و بندبازی» سه بخشی (سه هجایی) هستند.

۵۸- مفهوم بیت کدام گزینه با دیگر ابیات متفاوت است؟

(۱) خورش ها را نمک رو تازه دارد / نمک باید که نیز اندازه دارد

(۲) مخور چندان که خرما خار گردد / گوارش در دهن مردار گردد

(۳) نصیحت بین که آن هندو چه فرمود / که چون مالی بیابی زود خور زود

(۴) آب ارچه همه زلال خیزد / از خوردن پر ملال خیزد

پاسخ: گزینه ی «۳» به جز بیت گزینه ی «۳»، همه ی ابیات مخاطب را به اعتدال توصیه می کنند. آن چه در بیت گزینه ی «۳» آمده است، این است که انسان باید قدر زمان و فرصتی را که دارد بداند و به تندی در استفاده از آن بکوشد.

۵۹- بیت کدام گزینه با ضرب المثل «کم گوی و گزیده گوی چون دُر» قرابت معنایی دارد؟

۱) لب مگشای ارچه در او نوش هاست / کز پس دیوار بسی گوش هاست

۲) آب صفت هر چه شنیدی بشوی / آینه سان آن چه ببینی بگوی

۳) سخن بسیار داری اندکی کن / یکی را صد مکن صد را یکی کن

۴) ز کژگویی سخن را قدر کم گشت / کسی کو راستگو شد محتشم گشت

پاسخ: گزینه ی «۳»

ضرب المثل صورت سؤال می گوید باید کوتاه و مؤثر سخن گفت. در بیت گزینه ی «۳» هم این مفهوم هست. بازگردانی ابیات:

گزینه ی «۱»: اگر چه سخن گفتن شیرین است، اما لب مگشای که پس دیوار، بسی گوش هاست!

گزینه ی «۲»: هر چه شنیدی مانند آب زلال بشوی و فقط آن چه را دیده ای مانند آینه بگوی.

گزینه ی «۳»: سخن بسیار داری، اندکی بگو. یکی را صد تا مکن، صد تا را یکی کن.

گزینه ی «۴»: ارزش سخن از کژگفتن (راست نگفتن) کم می شود. کسی که راستگو شد، محتشم و بزرگ شد.

۶۰- بیت کدام گزینه با بیت «با این که سخن به لطف آب است / کم گفتن هر سخن، صواب است» قرابت معنایی بیش تری دارد؟

۱) چو بتوان راستی را درج کردن / دروغی را چه باید خرج کردن؟

۲) چو می خواهی که یابی روی درمان / مکن درد از طبیب خویش پنهان

۳) سخن کم گوی تا بر کار گیرند / که در بسیار بد بسیار گیرند

۴) سر طلبی تیغ زبانی مکن / روزنه ای رازفشانی مکن

پاسخ: گزینه ی «۳» شاعر در بیت صورت سؤال اعتقاد دارد، بهتر است کم و گزیده صحبت کنیم. بیت گزینه ی «۳» نیز همین مفهوم را دارد و می گوید اگر کم سخن بگویی، سخت را می پذیرند و به کار می گیرند؛ اما از سخنان بسیار، ایرادهای بسیاری هم می شود گرفت.

شاعر در بیت گزینه ی «۱» اعتقاد دارد باید همواره راست گفت. بیت گزینه ی «۲» می گوید انسان اگر به دنبال درمان است نباید درد خود را از طبیب پنهان کند و بیت گزینه ی «۴» نیز می گوید اگر به دنبال سلامت خود هستی و قصد نداری به خود آسیب بزنی، راز[بزرگان] را آشکار نکن.

۶۱- در کدام بیت، ترکیب «وصفی» وجود دارد؟

۱) پیش دیوار آن چه گویی هوش دار/ تا نباشد در پس دیوار، گوش

۲) رفتی و نمی شوی فراموش/ می آیی و می روم من از هوش

۳) من از رو دن خار سر دیوار دانستم/ که ناکس کس نمی گردد بدین بالانشینی ها

۴) سخن گرچه باشد چو آب زلال/ ز تکرار خیزد غبار ملال (بی حوصلگی)

پاسخ: گزینه ی «۴» «آب زلال» در گزینه ی «۴»، ترکیب وصفی است: آب: موصوف/ زلال: صفت

۶۲- رعایت کدام گزینه در «شرح حال نویسی» لازم و ضروری است؟

۱) نوشتن محلّ تولّد و محلّ زندگی - ویژگی های اخلاقی و جسمی

۲) خلاصه نویسی و چشم پوشی از جزئیات - استفاده از تشبیه

۳) توجه به تفاوت ها و شباهت ها - مقایسه بین دو یا چند چیز

۴) استفاده از شعر، گزارش، مصاحبه، اخبار - وقایع مهمّ زندگی

پاسخ: گزینه ی «۲» در شرح حال نویسی به این نکته ها توجه می شود:

نام و نام خانوادگی، زمان و محلّ تولّد، محلّ زندگی، ویژگی های اخلاقی و جسمی، وقایع مهمّ زندگی و ...

۶۳- رابطه ی «کاتب» و «کتاب» مانند رابطه ی کدام یک از گزینه ها است؟

۱) عضو و اعضا ۲) عدالت و عدل ۳) شاعر و شعر ۴) مرحوم و رحم

پاسخ: گزینه ی «۳» رابطه ی کاتب و کتاب مانند رابطه ی شاعر و شعر است. کاتب و شاعر هر دو هنرمند هستند و کتاب و شعر هر دو نتیجه و ثمره ی تلاش آن هاست.

۶۴- در متن زیر چند جمله وجود دارد؟

«هنگام ظهر، زحمت کشان و خستگان راه می گویند: ما زیبایی ها را دیده ایم که بر تپه ها آرمیده اند و ما را می نگرند، برگ های پاییزی می رقصند و بر زمین می افتند.»

(۱) شش (۲) هفت (۳) پنج (۴) چهار

پاسخ: گزینه ی «۱» به تعداد فعل های متن، جمله داریم:

فعل ها: می گویند/ دیده ایم/ آرمیده اند/ می نگرند/ می رقصند/ می افتند

۶۵- در دو بیت زیر یک غلط املائی و یک غلط معنایی وجود دارد، این غلط ها در کدام گزینه به ترتیب ... مشاهده می شوند؟

«با این که سخن به لطف آب است/ کم گفتن هر سخن، ثواب است

آب ارچه همه زلال خیزد/ از خوردن کم، ملال خیزد»

(۱) املائی: لطف / معنایی: زلال (۲) املائی: لطف / معنایی: کم

(۳) املائی: ثواب / معنایی: لطف (۴) املائی: ثواب / معنایی: کم

پاسخ: گزینه ی «۴» با اینکه سخن به لطف آب است/ کم گفتن هر سخن، صواب است

در این بیت، واژه ی «ثواب» دارای غلط املائی است و باید به صورت «صواب» نوشته شود. «صواب» به معنای «درست» است اما «ثواب» به معنای «پاداش کار نیک».

آب ارچه همه زلال خیزد/ از خوردن پُر، ملال خیزد

در این بیت، وجود واژه ی «پُر» معنای درستی به آن می دهد نه «کم»

۶۶- آرایه ی مقابل کدام بیت نادرست بیان شده است؟

(۱) دنوان چو گلیم خویش بیرون بردند / گویند چه غم گر همه عالم مردند (تشبیه)

(۲) دیده ی اهل طمع به نعمت دنیا / پر نشود همچنان که چاه به شبنم (تشبیه)

(۳) گر من آلوده دامنم چه عجب / همه عالم گواه عصمت اوست (کنایه)

(۴) از مکافات عمل غافل مشو / گندم از گندم بروید، جو ز جو (کنایه)

پاسخ: گزینه ی «۱» در بیت گزینه ی «۱» آرایه ی تشبیه وجود ندارد. بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۲»: تشبیه «دیده ی اهل طمع» به «چاه»

گزینه ی «۳»: «آلوده دامن» کنایه از انسان گناهکار

گزینه ی «۴»: «گندم از گندم بروید، جو ز جو» کنایه از این که هر کسی نتیجه ی اعمالش را می بیند.

۶۷- مفهوم کدام بیت با ضرب المثل «نوش دارو بعد از مرگ سهراب» قرابت دارد؟

۱) به پای بوس تو دست کسی رسید که او / چو آستانه بدین در، همیشه سر دارد

۲) سر گرگ باید هم اول برید / نه چون گوسفندان مردم درید

۳) تَنَّت به نازِ طیبیان نیازمند مباد / وجود نازِ کت آزرده ی گزند مباد

۴) من ز مسجد به خرابات نه خود افتادم / اینم از عهدِ ازل حاصلِ فرجام افتاد

پاسخ: گزینه ی «۲» در ضرب المثل صورت سؤال و بیت گزینه ی «۲» این مفهوم نهفته است که قبل از هر پیشامدی، باید نتیجه ی آن را پیش بینی کرد.

۶۸- معنی کلمه ی مشخص شده در کدام گزینه متفاوت است؟

۱) بی تو در کلبه ی گدایی خویش / رنج هایی کشیده ام که مپرس

۲) چنان شرم دار از خداوند خویش / که شرم ز بیگانگان است و خویش

۳) گرت چشم خدا بینی ببخشند / نبینی هیچ کس عاجزتر از خویش

۴) تهمت، فرامرز را پیش خواند / به نزدیکی خویش او را نشانند

پاسخ: گزینه ی «۲» کلمه ی «خویش» در گزینه های «۱»، «۳» و «۴» به معنی «خود» است، اما در بیت گزینه ی «۲» به معنی «خویشاوند و آشنا» است.

گزینه ی «۳»: «باز» در مصراع اول به معنی «پرنده ی شکاری» و در مصراع دوم به معنی «باز شدن» است، اما خوانش هر دویکسان است.

گزینه ی «۴»: «گلیم» در مصراع اول، به معنی «فرش بی ارزش» است و در مصراع دوم یعنی از «جنس گل و خاک هستیم» که خوانش هر دو متفاوت است.

۷۲- در کدام گزینه، همه ی کلمات هم آوا و هم نویسه هستند؟ (کلمات هم آوا و هم نویسه، کلماتی هستند که هم از نظر آوایی و هم از نظر نوشتاری یکسان می باشند، اما از نظر معنایی متفاوت اند).

۲) سیر - پیچ - گاز

۱) شکر - دوش - گاز

۴) چشم - کشتی - سیر

۳) دوش - گاز - سم

پاسخ: گزینه ی «۲» در گزینه های داده شده کلماتی که فقط دارای شکل «هم نویسه» هستند و «هم آوا» نیستند، عبارت اند از:

شکر ← شُکر / سَم ← سُم / کِشتی ← کُشتی

۷۳- کاربرد واژه ی «حیات» در چه تعداد از ابیات زیر درست است؟

الف) تا که بود حیات من عشق بود نبات من / چونک بر آن جهان روم عشق بود مرا کفن

ب) بیا که جان مرا بی تو نیست برگ حیات / بیا که چشم مرا بی تو نیست بینایی

ج) در دیده ی عشاق نه کم ز آب حیات است / خاکی که بر آن سایه ی بالای تو افتاد

د) از ما مپرس حاصل مرگ و حیات را / در زندگی به خواب و به مردن، فسانه ایم (فسانه: داستان و حکایت)

۴) یک

۳) دو

۲) سه

۱) چهار

پاسخ: گزینه ی «۱» حیات: زندگی / حیات: محوطه، صحن خانه

در هر چهار بیت صورت سؤال، کاربرد واژه ی «حیات» به معنای «زندگی» صحیح است.

۷۴- در چه تعداد از ابیات زیر، کلمات مشخص شده هم از نظر معنا و هم از نظر نوع خوانش با هم یکسان هستند؟

الف، بهرام که گور می گرفتی همه عمر / دیدی که چگونه گور بهرام گرفت؟

ب، خواجه در ابریشم و ما در گلیم / عاقبت ای دل همه یکسر گلیم

ج، عشق شوری در نهاد ما نهاد / جان ما در بوته ی سودا نهاد

د، آدمی در عالم خاکی نمی آید به دست / عالمی دیگر نباید ساخت و از نو آدمی

۴، سه

۳، چهار

۲، یک

۱، دو

پاسخ: گزینه ی «۲» بررسی موارد:

الف، «گور» اول به معنی «گور خر» و «گور» دوم به معنی «قبر» ← از نظر معنا متفاوت هستند.

ب، «گلیم» اول به معنی فرش ارزان و «گلیم» دوم به معنی «از خاک و گل هستیم» ← از نظر معنا متفاوت هستند.

ج، «نهاد» اول به معنی «ضمیر و درون» و «نهاد» دوم به معنی «قرار داد» ← از نظر معنا متفاوت هستند.

د، هر دو «عالم» به معنی «دنیا» است. ← از نظر خوانش و معنا یکسان هستند.

دشوار

۷۵- تعداد واژه هایی که درست نوشته شده اند، در مقابل کدام گزینه نادرست بیان شده است؟

۱، شن های صحرا - هک کردن - منبع (۳ واژه)

۲، برخاستن - مواظب - حرارت آفتاب (۱ واژه)

۳، آزرده شدن - به ارض رساندن - دماغ پرور (۱ واژه)

۴، لغزیدن - احوال پرسی - ثواب و کار درست (۲ واژه)

پاسخ: گزینه ی «۱» صورت صحیح واژه هایی که نادرست نوشته شده اند:

گزینه ی «۱»: حک کردن (۱ غلط املایی)

گزینه ی «۲»: برخاستن - حرارت آفتاب (۲ غلط املایی)

گزینه ی «۳»: آزرده شدن - به عرض رساندن (۲ غلط املایی)

گزینه ی «۴»: صواب و کار درست (۱ غلط املایی)

۷۶- معنی واژه ی «روزی» در کدام گزینه با سایر گزینه ها تفاوت دارد؟

۱) خداوند نام و خداوند جای / خداوند روزی ده رهنمای

۲) چنین بود و روزی نبودت ز من / بدین درد غمگین مکن خویشتن

۳) چنان بد که در گلشن زرنگار / همی خورد روزی می خوشگوار

۴) در گنج بگشاد و روزی بداد / سپه برنشانند و بنه برنهاد

پاسخ: گزینه ی «۳» در ابیات گزینه های «۱»، «۲» و «۳» «روزی» به معنی «بهره و قسمت» است، اما در بیت گزینه ی «۳» به معنی «یک روز» می باشد.

۷۷- با توجه به درس «هوشیاری»، چه چیزی باعث شد که تشنگی بر پادشاه چیره شود؟

۱) آفتاب سوزان صحرا

۲) تمام شدن آب جام

۳) تند و شتابان رفتن در پی آهو

۴) چند روز آب ننوشیدن

پاسخ: گزینه ی «۳» ملک چنان تند می راند (در پی شکار آهو) که باد به گرد او نمی رسید. در این حال، تشنگی بر او چیره شد.

۷۸- در کدام گزینه، واژه ی «سبزی» دارای معنا و تلفظ متفاوتی است؟

۱) باغ و جناتش، آب روانش / سرخی سیبش، سبزی بیدش

۲) به باد عشق تو زردیم هم بدان سبزیم / تو راست جمله ولایت تو راست جمله مراد

۳) نه در کوه سبزی نه در باغ شخ (شاخه) / ملخ بوستان خورده مردم ملخ

۴) ای سبزی هر درخت و هر باغ و گیا (گیاه) / ای دولت و اقبال من و کار و کیا

پاسخ: گزینه ی «۳» واژه ی «سبزی» در گزینه های «۱»، «۲» و «۴» به معنی رنگ سبز است، اما در گزینه ی «۳» به معنی سبزی و سبزه است.

۷۹- معنی واژه ی «روزی» در کدام گزینه با سایر گزینه ها تفاوت دارد؟

۱) خداوند نام و خداوند جای / خداوند روزی ده رهنمای

۲) چنین بود و روزی نبودت ز من / بدین درد غمگین مکن خویشتن

۳) چنان بد که در گلشن زرنگار / همی خورد روزی می خوشگوار

۴) در گنج بگشاد و روزی بداد / سپه برنشانند و بنه برنهاد

پاسخ: گزینه ی «۳» در ابیات گزینه های «۱»، «۲» و «۴» «روزی» به معنی «بهره و قسمت» است، اما در بیت گزینه ی «۳» به معنی «یک روز» می باشد.

۸۰- در کدام گزینه به ترتیب ابتدا گزاره های درست و سپس گزاره های نادرست ذکر شده است؟

الف) کتاب های «روضه الشهداء» و «فتوت نامه ی سلطانی» از آثار واعظ کاشفی است.

ب) «حکیم سندیاد» و «داستان هفت وزیر» نام های دیگر کتاب «سند بادنامه» هستند.

ج) «کلیات سعدی» فقط شامل کتاب های گلستان و بوستان اوست.

د) ترجمه ی تاریخ طبری و تألیف آن به فارسی از آثار ظهیری سمرقندی است.

۱) الف و د / ب و ج ۲) ب و ج / الف و د ۳) الف و ب / ج و د ۴) ج و د / الف و ب

پاسخ: گزینه ی «۳» صورت صحیح موارد نادرست:

ج) کلیات سعدی شامل گلستان، بوستان و دیوان اشعار سعدی است.

د) ترجمه ی تاریخ طبری و تألیف آن به فارسی از آثار ابوعلی بلعمی است.

۸۱- تعداد هجاها (بخش ها) در کدام عبارت متفاوت است؟

۱) هدف یک ملت ۲) دوستانِ نیکو ۳) حشره موذی ۴) میهمانی خدا

پاسخ: گزینه ی «۲» تعداد هجاها در کلمات گزینه ها:

هدف یک ملت: ه + د + ف + یک + مل + لت دوستانِ نیکو: دوس + تا + ن + نی + کو

حشره موذی: ح + ش + ر + ی + مو + ذی میهمانی خدا: میه + ما + نی + ی + ح + دا

۸۲- در متن زیر چند اشتباه وجود دارد؟

«حسین بن علی بیهقی سبزواری ملقب به کمال الدین، نویسنده ی معروف قرن هفتم در سبزواری بود. وی در علوم دینی، ریاضیات و نجوم مهارت داشت. کتاب های «انوار سهیلی»، «تاریخ بیهقی» و «فتوت نامه ی سلطانی» از آثار اوست.»

۴، سه

۳، صفر

۲، یک

۱، دو

پاسخ: گزینه ی «۱» صورت صحیح موارد نادرست:

۱- بیهقی در قرن نهم می زیسته است.

۲- کتاب «تاریخ بیهقی» اثر ابوالفضل بیهقی است. نام کتاب دیگر واعظ کاشفی، «روضه الشهداء» است.

۸۳- کدام ابیات با هم ارتباط دارند؟

الف، دشمن دانا بلندت می کند/ بر زمینت می زند نادان دوست

ب، از قسم خورده دشمنان بدتر/ می زند تیغ ناگهانی دوست

ج، از دشمنان برند شکایت به دوستان/ چون دوست دشمن است، شکایت کجا بریم؟

د، دوستی با مردم دانا نکوست/ دشمن دانا به از نادان دوست

ه، دشمن دانا که غم جان بود/ بهتر از آن دوست که نادان بود

۴، الف _ د _ ه

۳، ج _ د _ ه

۲، الف - د - ه

۱، الف - ب - د

پاسخ: گزینه ی «۲» ابیات الف و د و ه به این مسئله اشاره دارند که دشمن دانا از دوست نادان بهتر است.

۸۴- در کدام گزینه کلمات مشخص شده معنای یکسانی دارند؟

۱، عشق شوری در نهاد ما نهاد/ جان ما در بوته ی سودا نهاد

۲، سخن را سر است ای خردمند و بن/ میاور سخن در میان سخن

۳، خواجه در ابریشم و ما در گلیم/ عاقبت ای دل همه یکسر گلیم

۴، گلاب است گویی به جوی اش روان/ همی شاد گردد ز بویش روان

پاسخ: گزینه ی «۲» بررسی گزینه ها:

گزینه ی «۱»: «نهاد» اول به معنی ضمیر و باطن و ردوم به معنی قرار دادن است.

گزینه ی «۲»: «سخن» در هر دو مصراع به یک معنا است.

گزینه ی «۳»: «گلیم» اول به معنی فرش ارزان و «گلیم» دوم یعنی در گل (قبر) هستیم، است.

گزینه ی «۴»: «روان» اول به معنی جاری و «روان» دوم به معنی روح است.

۸۵- کدام بیت ارتباط کم تری با سایر ابیات دارد؟

۱) کم آواز هرگز نبینی خجل / جوی مشک بهتر که یک توده گل

۲) کم گوی و گزیده گوی چون دُر / تا ز اندک تو جهان شود پر

۳) حذر کن ز نادان ده مرده گوی / چو دانا یکی گوی و پرورده گوی

۴) سخن را سر است ای خردمند و بن / میاور سخن در میان سخن

پاسخ: گزینه ی «۴» ابیات گزینه های «۱»، «۲» و «۳» در نکوهش «پرگویی و زیاد حرف زدن» است، اما گزینه ی «۴» در نکوهش «در میان سخنکسی پریدن» است.

۸۶- بیت کدام گزینه با سایر ابیات کم ترین ارتباط را دارد؟

۱) صدف وار گوهرشناسان راز / دهان جز به لؤلؤ نکردند باز

۲) از آن مرد دانا دهان دوخته است / که بیند که شمع از زبان سوخته است

۳) کم گوی و گزیده گوی چون دُر / تا ز اندک تو جهان شود پر

۴) حذر کن ز نادان ده مرده گوی / چو دانا یکی گوی و پرورده گوی

پاسخ: گزینه ی «۲» ابیات گزینه های «۱»، «۳» و «۴» به مفهوم گزیده گویی اشاره دارند، اما بیت گزینه ی «۲» به این مسئله اشاره دارد که برخی از حرف ها می تواند جان انسان را به خطر بیندازد.

۸۹- بیت کدام گزینه با بیت زیر ارتباط معنایی بیش تری دارد؟

«کم گوی و گزیده گوی چون دُر / تا ز اندک تو جهان شود پر»

۱) خموشی خوب می گوید جواب هرزه گویان را / نسیم بی ادب را غنچه ای تصویر می سازد

۲) آن کس که به قرآن و خبر زو نرهی / آن است جوابش که جوابش ندهی

۳) شکوه عقل را بسیاری گفتار کم سازد / دو لب را در نظرها خامشی تیغ دو دم سازد

۴) سخن دان پرورده پیر کهن / بیندیشد آن گه بگوید سخن

پاسخ: گزینه ی «۳» بیت صورت سؤال به مفهوم کم گویی و گزیده گویی اشاره دارد که این مفهوم در بیت گزینه ی «۳» که انسان را به کم سخنگفتن دعوت می کند، یافت می شود.

۹۰- در کدام گزینه، کلمات مشخص شده از نظر معنا و تعداد هجا با هم متفاوت هستند؟

۱) ای درس عشقت هر شبم تا روز تکرار آمده - وی روز من بی روی تو همچون شب تار آمده

۲) افسون چشم آبی در سایه روشن شب - رندان تشنه لب را آبی نمی دهد کس

۳) بهرام که گور می گرفتی همه عمر - دیدی که چگونه گور بهرام گرفت

۴) وز خوردن آدمی زمین سیر نشد - نگردد ز آسایش و کام سیر

پاسخ: گزینه ی «۲» در گزینه ی «۲» کلمه ی «آبی» در عبارت اول به معنی «رنگ آبی» و دارای یک هجاست و در عبارت دوم به معنی «یک آب» و دارای دو هجاست.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: هر دو کلمه ی «روز» یک معنا دارند و دارای یک هجا هستند.

گزینه ی «۳»: «گور» در عبارت اول به معنی «گورخر» در عبارت دوم به معنی «قبر» است، اما هر دو یک هجا دارند.

گزینه ی «۴»: هر دو کلمه ی «سیر» یک معنا دارند و دارای یک هجا هستند.

۹۱- عبارات زیر از متن درس «هوشیاری» انتخاب شده است، اگر آن‌ها را به ترتیب زمان وقوع مرتب کنیم، کدام عبارت در آخر قرار می‌گیرد؟

الف، تشنگی بر او چیره شد. مرکب را به هر طرف می‌تاخت و دشت و صحرا را می‌پیمود.

ب، آهویی از پیش او گذشت و ملک از شدت خوشحالی به دنبال او تاخت.

ج، رکاب دار از کوه بالا رفت، چشمه‌ای دید که آب از آن، قطره قطره بیرون می‌آمد.

د، پادشاه از آن حرکت، آزرده خاطر گشت و جام را زیر کوه گرفت تا مالا مال شد.

د (۱) ج (۲) ب (۳) الف (۴)

پاسخ: گزینه ی «۲» مجملات مرتب شده بر اساس زمان وقوع: ب - الف - د - ج ۹۲

۹۲- کلمه ی «پیوسته» در کدام عبارت، معنای متفاوتی دارد؟

۱) نعمتش پاینده باد و دولتش پیوسته باد / دولت او بی کران و نعمت او بی کنار

۲) تسبیح می‌کنندش پیوسته / در زیر این کبود و تنگ چادر

۳) گره برزد ابروی پیوسته را / گشاد از گره چشم در بسته را

۴) مرا زین کار، کامی برنخیزد / پری پیوسته از مردم گریزد

پاسخ: گزینه ی «۳» واژه ی «پیوسته» در همه ی عبارات معنای «همیشه» و «همیشگی» دارد به جز بیت گزینه ی «۳». در این بیت شاعر از ابروهای به هم پیوسته صحبت می‌کند.

۹۳- بیت «با اینکه سخن به لطف آب است / کم گفتن هر سخن، صواب است» با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

۱) چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست / سخن شناس نه ای جان من خطا این جاست

۲) چون یکبار گفتی مگو باز پس / که حلوا چو یکبار خوردند، بس

۳) گل بخندید که از راست نرنجیم ولی / هیچ عاشق سخن سخت به معشوق نگفت

۴) سخن تا نگفتی بود چون گهر / چو گفتی شد از خاک ره تیره تر

پاسخ: گزینه ی «۲» مفهوم بیت گزینه ی «۲»، «تکرار نکردن یک حرف و کم سخن گفتن» است که با بیت صورت سؤال قرابت دارد.

۹۴- چند تا از واژه های «رکاب دار، شما، شاه، من، نامناسب» در متن زیر نهاد است؟

«رکاب دار سؤال کرد که: «چه چیزی موجب گریه ی شما شده است؟» شاه آهی سرد بر کشید و گفت: «من از این حرکت نامناسب پشیمان گشته ام.»

(۱) هر پنج تا (۲) چهار تا (۳) سه تا (۴) دو تا

پاسخ: گزینه ی «۳» در عبارت صورت سؤال، پنج جمله وجود دارد و پنج نهاد، که سه تای آن ها در صورت سؤال مشخص شده است:

«رکاب دار سؤال کرد.»: رکاب دار

«چه چیزی موجب گریه ی شما شده است؟»: چه چیز (دقت کنید «شما» مضافیه است.)

«شاه آهی سرد بر کشید.»: شاه «گفت»: او (پنهان است، آشکار نیست.)

«من از این حرکت نامناسب پشیمان گشته ام.»: من (دقت کنید «نامناسب» صفت است.)

۹۵- در کدام گزینه، نام اثر یا نویسنده ی آن به درستی بیان نشده است؟

(۱) روض الشهدا ← حسین بن علی بیهقی سبزواری

(۲) خسرو و شیرین ← جمال الدین ابومحمد الیاس بن یوسف بن زکی

(۳) ترجمه ی داستان هفت وزیر به نثر روان ← محمد بن علی ظهیری

(۴) فتوت نامه ی سلطانی ← ابوالفضل محمد بن حسین

پاسخ: گزینه ی «۴» «فتوت نامه ی سلطانی» اثر حسین بن علی بیهقی سبزواری است.

۹۶- معنی و مفهوم کدام بیت نادرست است؟

(۱) در او هر چه بگفتند از کم و بیش / نشانی داده اند از دیده ی خویش: هرچه دیگران درباره ی خداوند گفته اند، در حقیقت نوع نگاه و ادراک خویش را بیان کرده اند.

(۲) جهان، جمله، فروغ نور حق، دان / حق اندر وی ز پیدایی است پنهان: جهان را پرتویی از نور خداوند بدان که خود را پشت عظمت و بزرگی خداوند پنهان کرده است.

(۳) با این که سخن به لطف آب است / کم گفتن هر سخن، صواب است: با این که سخن گفتن مانند آب، لطیف و گوارا است، اما کم حرف زدن شایسته تر است.

۴) لاف از سخن چو دُر توان زد / آن خشت بود که پر توان زد: می توان ادّعای ارزشمند بودن سخن را کرد، اما زیاد هگویی مانند خشت ساختن، بی ارزش است.

پاسخ: گزینه ی «۲» معنی صحیح بیت گزینه ی «۲»: جهان و هرچه در آن وجود دارد، همگی فروغی از نور حق تعالی است که خداوند آن قدر در این عالم آشکار است که از دیدگان مردم پنهان می باشد.

۹۷- در کدام گزینه، معنی دو کلمه ی مشخص شده یکسان است؟

۱) بر دوخته ام دیده چو باز از همه عالم / تا دیده ی من بر رخ زیبای تو باز است

۲) بهرام که گور می گرفتی همه عمر / دیدی که چگونه گور بهرام گرفت

۳) سخن را سر است ای خردمند و بن / میاور سخن در میان سخن

۴) گلاب است گویی به جویش روان / همی شاد گردد ز بویش روان

پاسخ: گزینه ی «۳» تشریح گزینه ها:

گزینه ی «۱»: باز اول (پرنده شکاری) / باز دوم (باز در مقابل بسته)

گزینه ی «۲»: گور اول (گور خر) / گور دوم (قبر)

گزینه ی «۳»: هر دو «سخن» به معنی حرف و کلام است.

گزینه ی «۴»: روان اول (جاری) / روان دوم (روح)

۹۸- در بین کلمات زیر، چند واژه به درستی معنا نشده است؟

«سهل: آسان / مجال: فرصت / به عرض رساندن: انجام دادن / چیره: مغلوب / مالا مال: لبریز / بی درنگ: فوری /

کمند: کمان / هلاکت: نیست شدن / رضا: خشنودی / هم پایه: هم مرتبه»

۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

پاسخ: گزینه ی «۲» معنی صحیح واژه هایی که نادرست معنا شده اند:

به عرض رساندن: بیان مطلبی با فروتنی و ادب / چیره: غالب، پیروز / کمند: ریسمان، طناب، بند

۹۹- کدام بیت با بیت زیر قرابت معنایی کمتری دارد؟

«کم گوی و گزیده گوی چون دُر / تا ز اندک تو جهان شود پُر»

۱) صدف وار گوهرشناسان راز / دهان جز به لؤلؤ نکردند باز

۲) حذر کن ز نادان ده مرده گوی / چو دانا یکی گوی و پرورده گوی

۳) صد انداختی تیر و هر صد خطاست / اگر هوشمندی یک انداز و راست

۴) چرا گوید آن چیز در خفیه مرد / که گر فاش گردد شود روی زرد؟

پاسخ: گزینه ی «۴» در بیت گزینه ی «۴» شاعر می گوید: «چرا انسان باید در پنهان حرفی بزند که اگر فاش شود، خجالت زده شود؟» در سایر ابیات مفهوم «کم اما دقیق سخن گفتن» آمده است.

۱۰۰- معنی کدام بیت درست نوشته نشده است؟

۱) با این که سخن به لطف آب است / کم گفتن هر سخن صواب است: اگر چه سخن مثل آب لطیف و پاک است، ولی کم گویی پسندیده تر است.

۲) کم گوی و گزیده گوی چون دُر / تا ز اندک تو جهان شود پُر: مانند مروارید که کمیاب و ارزشمند است، تو هم کم و گزیده سخن بگو تا عزیز شوی.

۳) لاف از سخن چو دُر توان زد / آن خشت بود که پر توان زد: سخنان کوتاه و گزیده ارزشمند است و میتوان به آن افتخار کرد، اما زیاده گویی مثل خشت زدن است و افتخاری ندارد

۴) یک دسته گل دما غرور / از خرمن صد گیاه بهتر: یک دسته گل خوش بو و روح نواز، از انبوهی از گیاهان بدون عطر و بو بهتر است.

پاسخ: گزینه ی «۲»

«مانند مروارید که کمیاب و ارزشمند است، سنجیده و گزیده سخن بگو تا از همین سخنان اندک و گهربار تو، جهان پر شود.»

۱۰۱- در کدام گزینه، همه ی کلمات هم آوا و هم نویسه هستند؟ (کلمات هم آوا و هم نویسه، کلماتی هستند که هم از نظر آوایی و هم از نظر نوشتاری یکسان می باشند، اما از نظر معنایی متفاوت اند).

۱) سیر- پیچ- گاز ۲) شکر- دوش- گاز ۳) دوش- گاز- سم ۴) چشم- کشتی- سیر

پاسخ: گزینه ی «۱» در گزینه های داده شده کلماتی که فقط دارای شکل «هم نویسه» هستند و «هم آوا» نیستند، عبارت اند از :

شکر ← شکر / سم ← سم / کشتی ← کشتی

بقیه ی کلمات، واژه های هم نویسه و هم آوا هستند.

۱۰۲- کدام گزینه با بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

«لاف از سخن چو دُر توان زد / آن خشت بود که پر توان زد»

۱) به نرمی گر سخن رانی، همی ران / که از تیزی به رنج آید دل و جان

۲) سخن باید به دانش درج کردن / چو زر سنجیدن، آن گه خرج کردن

۳) سخن را به میزان دانش بسنج / که گفتار بی علم باد است و دم

۴) هر آن کس که راند سخن بر گزاف / بود بر سر انجمن مرد لاف (گزاف: بیهوده / انجمن: مردم / لاف: ادعا)

پاسخ: گزینه ی «۴» بیت صورت سؤال و گزینه ی «۴» هر دو بر «کم سخن گفتن و پرهیز از زیاده گویی» تأکید دارند.

گزینه ی «۱» بر نرم و نیکو سخن گفتن و گزینه های «۲ و ۳» بر سخن گفتن از روی علم و آگاهی تأکید دارند.

۱۰۳- با توجه به مفهوم شعر «سخن»، کدام بیت با مفهوم این شعر، ارتباط معنایی دارد؟

۱) گر خطا گفتیم اصلاحش تو کن / مصلحی تو، ای خداوند سُخْن (مصلح: اصلاح کننده - سُخْن: سخن ها)

۲) کم آواز هرگز نبینی خجل / جوی مُشک بهتر که یک توده گل

۳) در گفتن عیب دگران بسته زبان باش / با خوبی خود عیب نمای دگران باش

۴) خواهی که دوست دار تو گردد جوان و پیر / چون نخل پر ثمر به تواضع خمیده باش

پاسخ: گزینه ی «۲» مفهوم شعر «سخن» به «کم گفتن و گزیده صحبت کردن» اشاره دارد و در گزینه ی «۲» هم به این مفهوم اشاره شده است.

۱۰۴- در کدام یک از ابیات زیر، کلمات مشخص شده هم از نظر معنی و هم از نظر خوانش با هم متفاوت اند؟

۱) کاشک تنم بازیافتی خبر دل / کاشک دلم بازیافتی خبر تن

۲) گوشه گرفتم ز خلق و فایده ای نیست / گوشه ی چشمت بلای گوشه نشین است

۳) بر دوخته ام دیده چو باز از همه عالم / تا دیده ی من بر رخ زیبای تو باز است

۴) خواجه در ابریشم و ما در گلیم / عاقبت ای دل همه یکسر گلیم

پاسخ: گزینه ی «۴» گزینه ی «۱»: «بازیافت» در هر دو مصرع به معنی «پیدا کردن» است.

گزینه ی «۲»: «گوشه» در هر دو مصرع به معنی «کنار» است.

گزینه ی «۳»: «باز» در مصرع اول به معنی «پرنده ی شکاری» و در مصرع دوم به معنی «باز شدن» است، اما خوانش هر دو یکسان است.

گزینه ی «۴»: «گلیم» در مصرع اول، به معنی «فرش بی ارزش» است و در مصرع دوم یعنی از «جنس گل و خاک هستیم» که خوانش هر دو متفاوت است.

۱۰۵- واژه های «دماغ پرور» و «ملال» به ترتیب یعنی ...

۱) آن چه مشام را خوش آید، غمگین ۲) ناخوشایند _ غمگین

۳) آن چه مشام را خوش آید، اندوه ۴) ناخوشایند _ اندوه

پاسخ: گزینه ی «۳» دماغ پرور: دماغ پرورنده، چیزی که مشام را خوش آید، چیزی که مشام جان را نوازش دهد و مایه ی نوازش و حظ مغز و اعصاب گردد.

ملال: اندوه، پژمردگی، افسردگی

۱۰۶- در کدام گزینه کلمه ی مشخص شده، غلط املایی است؟

۱) بیخود اگر ز صومعه بر در میکده روم / گر تو خطا گمان بری راه صواب می روم

۲) اول نظر ز دست برفتم عنان عقل / وان را که عقل رفت چه داند صواب را

۳) ترک خوبان خطا عین ثواب است و لیک / چه کند بنده که بر نفس خودش فرمان نیست

۴) خواهد ثواب بت شکنان یافت روز حشر / هر کس که در شکست من امداد می کند

پاسخ: گزینه ی «۳» ثواب در این بیت نادرست و درست آن صواب است.

ترک خوبان خطا عین صواب است و لیک.

۱۰۷- کاربرد واژه ی «ثواب» در کدام بیت نادرست است؟

۱) ز کوی میکده برگشته ام ز راه خطا/ مرا دگر ز کرم با ره ثواب انداز

۲) ثواب روزه و حج قبول آن کس برد/ که خاک میکده ی عشق را زیارت کرد

۳) ثوابت باشد ای دارای خرمن/ اگر رحمی کنی بر خوشه چینی

۴) بس کسان کایشان ز طاعت گمره اند/ دل به رضوان و ثواب آن دهند

پاسخ: گزینه ی «۱» «ثواب» یعنی «پاداش» و «صواب» یعنی «درست». در بیت گزینه ی «۱» باید «صواب» به کار می رفت، متضاد «خطا».

۱۰۸- ابیات زیر را به ترتیب، واژه های کدام گزینه کامل می کنند؟

الف - سؤال ... است و فعلت جمیل / به منزل رسد هر که جوید دلیل

ب - تا نیک ندانی که سخن عین ... است / باید که به گفتن دهن از هم نگشایی

۱) صواب، ثواب ۲) ثواب، ثواب ۳) ثواب، صواب ۴) صواب، صواب

پاسخ: گزینه ی «۴» صواب: درست، مصلحت / ثواب: مزد، پاداش

الف - سؤال صواب است و فعلت جمیل / به منزل رسد هر که جوید دلیل

ب - تا نیک ندانی که سخن عین صواب است / باید که به گفتن دهن از هم نگشایی

۱۰۹- کدام گزینه، به ترتیب مناسب جاهای خالی ابیات زیر است؟

الف- با اینکه سخن به لطف آب است کم گفتن هر سخن، ... است

ب- آب ارچه همه ... خیزد از خوردن پر، ... خیزد

۱) ثواب- زلال- ملال ۲) صواب- ملال- ضلال ۳) صواب- زلال- ملال ۴) ثواب- ملال- ضلال

پاسخ: گزینه ی «۳» الف- با اینکه سخن به لطف آب است کم گفتن هر سخن، صواب است

ب- آب ارچه همه زلال خیزد از خوردن پر، ملال خیزد

الوند قلله افتخار آموزش